

Betænkning

over

I. forslag til bogføringslov og II. forslag til lov om ændringer i konkursloven.

(Afgivet af udvalget den 6. maj 1959).

Udvalget har holdt 6 møder og herunder haft samråd med handelsministeren.

Ad I. forslag til bogføringslov.

Der er under udvalgsarbejdet modtaget deputationer og/eller skriftlige henvendelser fra

De danske Grundejeres Landsorganisation,
De samvirkende danske Landboforeninger,
De samvirkende danske Husmandsforeninger,

Erhvervsrådet for Gartneri og Frugtavl,
Provinshandelskammeret,
Foreningen af statsautoriserede Revisorer
og

revisor Hjalmar Jessen, Rungsted Regnskabskontor.

Disse henvendelser, der vedrører dels de i lovforslaget foreslåede bestemmelser, dels det som bilag til lovforslaget medfølgende udkast til bekendtgørelse om bogføringspligtens omfang og indhold, har været behandlet i udvalget, der har forelagt dem for handelsministeren, som med hensyn til en del af de rejste spørgsmål har ladet optage forhandling med de pågældende organisationer. Ministeren har derefter over for udvalget redegjort for resultatet af de førte forhandlinger, og der har herefter været enighed om at imødekomme en del af de fremførte ønsker, hvilket ministeren har erklæret sig rede til ved ændringer dels i lovforslagets bestemmelser, dels i de i udkastet til bekendtgørelse anførte bestem-

melser. Et revideret udkast til bekendtgørelse om bogføringspligtens omfang og indhold er optrykt som bilag til betænkningen.

Med hensyn til såvel de i henvendelserne fremsatte ønsker som de under udvalgsarbejdet fremsatte synspunkter skal der anføres følgende:

Angående den i lovforslagets § 1 foreskrevne pligt til at føre forretningsbøger har man på foranledning af henvendelsen fra De danske Grundejeres Landsorganisation drøftet den under stk. 1, litra C, nr. 12, foreskrevne bogføringspligt for så vidt angår udlejningsvirksomhed. Den i henvendelsen fremsatte anmodning om fritagelse for bogføringspligt for udlejere af fast ejendom, såfremt udlejningen omfatter færre end 50 lejemaal, har man dog ikke kunnet imødekomme, men udvalget er enedes med ministeren om at forhøje den i lovforslaget foreslåede undergrænse fra 10 til 25 lejemaal (ændringsforslag nr. 1). Med hensyn til et fremsat ønske om en lempelse af bogføringspligten for udlejere med op til 200 lejemaal må man henvise til, at der ved revisionen af udkastet til bekendtgørelse om bogføringspligtens omfang og indhold sker en i forhold til bestemmelserne i det oprindelige udkast til bekendtgørelse væsentlig lempelse, bl. a. derved at kravet om førelse af en hovedbog er frafaldet.

Det er under udvalgsarbejdet oplyst, at der ved den foreslåede formulering af be-

stemmelsen i § 1, stk. 1, litra C, nr. 24, sker en ændring med hensyn til bogføringspligten for vognmænd, idet alle vognmænd hidtil har været pligtige at føre bøger. I en udtalelse fra finansministeriet, departementet for told- og forbrugsafgifter, anføres det, at den gældende bestemmelse om vognmænds bogføringspligt har været af væsentlig betydning for administrationen af reglerne i § 5, stk. 1, punkt 3, i lov nr. 184 af 6. juli 1957 om omsætningsafgift af motorkøretøjer m. v., hvorefter den dér omhandlede afgiftsnedsættelse bl. a. er betinget af, at vognmandskørsel er den pågældendes hovederhverv, idet skønnet over, hvorvidt denne betingelse er opfyldt, i meget vidt omfang har kunnet støttes på de autoriserede regnskaber, som vognmænd hidtil har været pligtige at føre. På foranledning heraf tiltræder udvalget det af handelsministeren under nr. 2 stillede ændringsforslag, hvorefter bogføringspligten for vognmænd opretholdes i samme omfang som hidtil.

I anledning af den i § 1, stk. 1, litra C, nr. 35, foreslåede bogføringspligt for landbrugsejendomme med et grundbeløb på 30 000 kr. og derover har De samvirkende danske Landboforeninger med tilslutning fra De samvirkende danske Husmandsforeninger henstillet til udvalget, at man lader denne bestemmelse udgå af lovforslaget. Landboforeningerne anfører til støtte herfor bl. a., at en gennemførelse af en bogføringspligt som den i lovforslaget foreslåede og i udkastet til bekendtgørelse skitserede vil betyde en skærpelse af de formelle krav til den regnskabsførelse, som visse dele af landbruget allerede er undergivet, samtidig med at den vil forringe det igangværende regnskabsarbejdes muligheder for at virke vejledende i landøkonomisk henseende.

Handelsministeren har efter indhentet udtalelse fra statens ligningsdirektorat tiltrådt, at man angående bogføringspligten for personer m. v., der driver landbrugsejendom, ikke går ud over de krav til bogføringens omfang, der er fastsat med hjemmel i § 3 i lovbekendtgørelse nr. 278 af 25. august 1958 (kontrolloven). De pågældende krav er fastlagt i en af ligningsdirektoratet anbefalet og af De samvirkende Sognerådsforeninger i Danmark og De samvirkende danske Landboforeninger udarbejdet regn-

skabsbog for landbrugere med tilhørende vejledning, jfr. ligningsdirektoratets cirkulære af 23. april 1954. Ministeren har over for udvalget tilkendegivet, at ministeriet med repræsentanter for Landøkonomisk Driftsbureau har drøftet, hvilke ændringer i den påtænkte bekendtgørelse der vil være nødvendige, for at de i den pågældende regnskabsbog med vejledning angivne regler kan opfylde bekendtgørelsens krav. Ministeren har endvidere i udvalget udtalt, at han har drøftet den herunder trufne ordning med repræsentanter for Landboforeningerne, Husmandsforeningerne og De samvirkende Sognerådsforeninger, der alle har godkendt denne.

Handelsministeren har angående bestemmelsen i lovforslagets § 4, stk. 1, om lovens gyldighedsområde meddelt udvalget, at han efter anmodning fra ministeriet for Grønland kan tiltræde, at der i lovforslaget indsættes en hjemmel for ministeren til efter forhandling med ministeren for Grønland at sætte loven i kraft også for Grønland. Som motivering herfor anføres, at det under ministeriet for Grønland nedsatte lovudvalg for tiden arbejder med et forslag til ikraftsættelse i Grønland af den danske aktieselskabslov, og såfremt aktieselskabsloven udvides til at omfatte Grønland, vil det blive pålagt grønlandske aktieselskaber at indsende regnskaber til aktieselskabsregisteret. Hertil kommer, at det af hensyn til de for Grønland gældende love om familie- og arveretlige forhold skønnes formålstjenligt, om erhversdrivende i Grønland pålægges bogføringspligt i et vist omfang. En sådan bogføringspligt vil endvidere kunne give det fornødne grundlag for ønskede oplysninger om private erhvervsdrivendes indkomstforhold.

Udvalget kan herefter tiltræde de af handelsministeren herom stillede ændringsforslag under nr. 3 og 5.

Med hensyn til den i lovforslagets § 4, stk. 1, foreslåede ikrafttrædelsesdato stiller handelsministeren det under nr. 4 anførte ændringsforslag, hvorefter ikrafttrædelsen udskydes fra 1. juli 1959 til 1. januar 1960 under henvisning til, at dette vil give de bogføringspligtige en rimeligere frist til at indrette deres regnskabsvæsen efter de nye bestemmelser, hvortil kommer, at det —

bortset fra landbrugsvirksomheder — må antages, at det sædvanligvis vil være kalenderåret, der anvendes som regnskabsår.

For så vidt angår landbrugsvirksomheder og andre virksomheder, der ikke er bogføringspligtige i henhold til den gældende bogføringslov, foresloges det i lovforslagets § 4, stk. 4, at bogføringspligten først skulle indtræde den 1. juni 1960, idet denne dato var valgt som ikrafttrædelsesdato for finansministeriets bekendtgørelse om regnskabspligt for de omhandlede landbrugsvirksomheder m. v. Handelsministeren har oplyst, at han, efter at De samvirkende Sognerådsforeninger i Danmark har søgt forhandling med finansministeren om en udskydelse af nævnte bekendtgørelses ikrafttræden, finder det rettest, at ikraftsættelsen af loven for disse virksomheders vedkommende udskydes, og foreslår derfor i det under nr. 6 anførte ændringsforslag, at ikraftsættelsen finder sted på et ved kgl. anordning fastsat senere tidspunkt.

Disse ændringsforslag er tiltrådt af udvalget.

Udvalget har som nævnt endvidere med handelsministeren drøftet de i de modtagne henvendelser anførte synspunkter vedrørende det som bilag til lovforslaget optrykte udkast til bekendtgørelse om bogføringspligtens omfang og indhold, og ministeren har efter herom førte forhandlinger med de interesserede organisationer og institutioner i udvalget fremlagt et revideret udkast til bekendtgørelse, der på så væsentlige punkter imødekommer de fremsatte anmodninger, at de i forhandlingerne deltagende organisationer har kunnet erklære sig tilfreds med den herved skete ændring i formuleringen af bestemmelserne.

Af de foretagne ændringer i udkastets bestemmelser skal følgende omtales:

Kravet i § 1, stk. 1, om førelse af „konti for hver enkelt kreditor og debitor (rescontri)“ er frafaldet, og i stedet for er det ved en ændring af tydeliggørende karakter foreskrevet, at bogføringen skal give en klar og overskuelig redegørelse for virksomhedens *forretninger og formueforhold*. Ved denne ændring af formuleringen skabes der mulighed for, at visse moderne bogførings-systemer med anvendelse af maskinel teknik og dertil hørende hulkort- eller løsblad-

systemer vil kunne opfylde bekendtgørelsens krav.

Delvis som konsekvens af ovennævnte ændring bortfalder i bestemmelserne i § 1, stk. 2, kravet om en hovedbog og bestemmelsen i § 3 om dennes førelse, idet de oplysninger, der sædvanligvis søges i hovedbogen, i de moderne bogføringssystemer fremgår af kortmaterialet, dagsbalancer, månedsbalancer el. lign.

Endvidere er kravet i § 2 til kasseregnskabet om „daglig optagelse af samtlige ind- og udbetalinger særskilt for hver enkelt post“ lempet ved indsættelse foran af ordene „så vidt muligt“.

I § 5 om statusopgørelsen (§ 4 i det reviderede udkast) er den i stk. 5 omhandlede bestemmelse om specifikation af posten for maskiner, inventar og lignende anlægsværdier ændret, således at sådan specifikation kun kræves udarbejdet, for så vidt angår anskaffelser, der finder sted efter bekendtgørelsens ikrafttræden. Der er herved taget hensyn til, at det i henhold til lov bekendtgørelse nr. 232 af 4. juni 1958 om skattefrie afskrivninger er bestemt, at afskrivninger for disse aktivers vedkommende foretages under ét og sker på saldo-værdien, hvorfor det af hensyn til afskrivningsbestemmelserne ikke længere er påkrævet at føre specifikationer over værdien af de enkelte maskiner, hvilket kan have medført, at virksomheder efter afskrivningslovens gennemførelse kan have undladt at føre sådanne specifikationer og derfor ville have vanskeligheder ved en rekonstruktion heraf.

Endvidere er udeladt de i samme stykke tidligere indeholdte bestemmelser om, at tvivlsomme fordringer kun må optages med de beløb, hvormed de skønnes at ville indgå, og at uerholdelige fordringer ikke må optages som aktiver. Der sker ved denne udeladelse ingen ændring i kravene til statusopgørelsen, men bestemmelserne anses for overflødige, idet tilsvarende krav må anses for at være indeholdt i paragraffens stk. 3, hvori det foreskrives, at status skal opgøres under omhyggelig hensyntagen til tilstedeværende værdier og forpligtelser og under foretagelse af nødvendige afskrivninger, således som ordentlig og forsigtig forretningsbrug tilsiger.

Det oprindelige udkasts bestemmelser om

frist for statusopgørelsens udarbejdelse og om hovedbog og statusbogens indretning i §§ 6-8 er i det reviderede udkast samlet i et afsnit om statusbogens indretning m. v. (§§ 5-6). Herunder bortfalder som en konsekvens af ændringerne i §§ 1 og 3 bestemmelserne vedrørende hovedbogen, ligesom der til den nye § 6 føjes et nyt stykke indeholdende krav om, at der ved bogføring efter løsblad- eller kortsystemer sker en tilrettelæggelse af forretningsgangen med henblik på sikring mod misbrug af løsblade.

De i det oprindelige udkast anførte bestemmelser vedrørende opbevaringspligten er bibeholdt; men der er dog indsat en bestemmelse, hvorefter visse pengeinstitutter m. v. er berettiget til mod kvittering at udlevere indløste checks til udstederne, hvorved disse får mulighed for at anvende det originale checkmateriale som bilag til deres regnskabsførelse.

Handelsministeren har i udvalget tilkendegivet, at kravet til bogføringen efter bogføringsloven alene omfatter vedkommende bogføringspligtiges egen status og hans egne driftsindtægter og driftsudgifter, og at man ikke vil kunne kræve, at der af bogføringen skal fremgå oplysninger, der ikke har direkte betydning for den bogføringspligtiges eget regnskab.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med nedenstående af handelsministeren foreslåede og af udvalget tiltrådte ændringer.

Ad II. forslag til lov om ændring i konkursloven.

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med nedenstående af handelsministeren foreslåede og af udvalget tiltrådte ændring vedrørende ikrafttrædelsesdatoen, der er en konsekvens af den foreslåede tilsvarende ændring for så vidt angår forslag til bogføringslov.

Ændringsforslag

til

I. forslag til bogføringslov.

Af *handelsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1.

1) I stk. 1, litra C, nr. 12, ændres „10“ til: „25“.

2) I stk. 1, litra C, nr. 24, udgår ordene „såfremt der regelmæssigt beskæftiges flere end to fremmede medhjælpere“.

Til § 4.

3) I stk. 1 udgår ordene „og Grønland“.

4) I stk. 1 ændres ikrafttrædelsesdatoen „1. juli 1959“ til: „1. januar 1960“.

5) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke: „Stk. 2. Handelsministeren fastsætter efter forhandling med ministeren for Grønland, hvornår og i hvilket omfang loven træder i kraft for Grønland.“

6) I stk. 4 ændres ordene „den 1. juni 1960“ til: „på et ved kgl. anordning fastsat senere tidspunkt“.

II. forslag til lov om ændringer i konkursloven.

Af *handelsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 2.

„1. juli 1959“ ændres til: „1. januar 1960“.

Niels Andersen.

Baunsgaard,
næstformand.

Brodthagen.

Alfred Bøgh.

Fanger.

Foged.

Poul Hansen (Svendborg).

Heick.

Hjortnæs.

Erhard Jakobsen.

Jørgen Jørgensen (Ullerup).

Thisted Knudsen.

Kryger.

Johs. E. Larsen,
formand.

Knud Nielsen.

K. Axel Nielsen.

Lars M. Olsen.

Bilag.

Revideret udkast til bekendtgørelse om bogføringspligtens omfang og indhold.

I medfør af § 2 i bogføringslov nr. 00 af 00. 1959 fastsættes herved følgende:

Kravene til bogføringen.

§ 1. Bogføringen skal — under fornødent hensyn til virksomhedens omfang og beskaffenhed — foretages på en sådan måde, at der gennem bogføringen gives en klar og overskuelig redegørelse for virksomhedens forretninger og formueforhold, herunder oplysning om driftsindtægter og -udgifter, den i virksomheden anbragte kapital (såvel egenkapital som fremmed kapital), udbetalinger til indehavere samt disses udtagelse af varer eller lignende fra virksomheden.

Uanset virksomhedens størrelse skal den løbende bogføring i det mindste omfatte et kasseregnskab for ind- og udbetalinger, jfr. § 2, ligesom der gennem bogføringen skal gøres rede for den bogføringspligtiges økonomiske stilling ved bogføringens begyndelse og ved udgangen af hver regnskabsperiode, jfr. § 4.

Kravene til kasseregnskabet.

§ 2. I kasseregnskabet skal så vidt muligt daglig optages samtlige ind- og udbetalinger særskilt for hver enkelt post eller, hvis særskilte specifikationer føres, med en samlet sum for hver af disse. Kontant salg kan dog bogføres som en enkelt post for en dags samlede salg. Kasseregnskabet skal føres på så overskuelig måde, at der er let adgang til at foretage en daglig afstemning af kassebeholdningen med kasseregnskabet.

Regnskabsperioden.

§ 3. Regnskabsperioden skal omfatte tolv måneder. En virksomheds første regnskabsperiode kan dog omfatte et kortere eller længere tidsrum, dog højst fjorten måneder — for aktieselskaber indtil atten måneder.

Ved omlægning af regnskabsperioden kan en enkelt periode ligeledes omfatte et kortere eller længere tidsrum, dog højst fjorten måneder — for aktieselskaber indtil atten måneder.

Statusopgørelsen.

§ 4. Ved bogføringspligtens indtræden opgøres den bogføringspligtiges status.

For hver regnskabsperiode skal der udarbejdes et regnskab (årsregnskab) indeholdende en opgørelse over indtægter og udgifter i perioden samt en opgørelse over aktiver og passiver (status) ved periodens udgang.

Status ved bogføringspligtens indtræden og årsregnskabet skal under omhyggelig hensyntagen til tilstedeværende værdier og forpligtelser og under foretagelse af nødvendige afskrivninger opgøres, således som ordentlig og forsigtig forretningsbrug til-siger.

I opgørelsen over indtægter og udgifter skal disse anføres i hovedposter eller optages gruppevis på overskuelig måde. Foretagne afskrivninger på faste ejendomme, skibe, inventar, maskiner og lignende anlægsværdier samt beregnede renter af egenkapital angives særskilt.

I status kan posterne optages hver for sig eller i hovedgrupper efter posternes art; poster for egenkapital må ikke sammenblendes med andre statusposter. For varebeholdninger og andre poster, der ikke specificeres i status, skal der foreligge særskilte specifikationer med oplysning om værdiansættelsen. For poster, der i status opføres til en anden værdi end anskaffelsesværdien med fradrag af de i bøgerne oplyste afskrivninger, må det af specifikationerne fremgå, hvilke vurderingsregler der er anvendt ved opgørelsen. For maskiner, inventar og lignende anlægsværdier behøver sådan speci-

fikation dog kun at udarbejdes for så vidt angår anskaffelser, der finder sted efter bekendtgørelsens ikrafttræden.

Der skal i årsregnskabet redegøres for, hvorledes egenkapitalen har ændret sig ifølge opgørelsen over indtægter og udgifter, udbetaling af overskud, udtagelse af penge eller varer til indehavere eller som følge af ændringer i aktiver eller passiver, som ikke fremgår af opgørelsen over indtægter og udgifter.

Endvidere skal der i årsregnskabet gives oplysning om omfanget af foretagne pantsætninger — dog ikke for banker, jfr. § 91 i lov om aktieselskaber — samt påtagne vekselforpligtelser og påtagne, ikke særligt dækkede kautions- og andre garantiforpligtelser, herunder kontraktmæssige ydelser af pensionslignende art.

Ejes en virksomhed af en enkelt indehaver, skal den pågældendes samtlige aktiver og passiver optages i status, herfra dog undtaget løssøre, der ikke benyttes inden for virksomheden. Aktiver og passiver, der ikke vedrører virksomheden, kan dog optages i et særligt tillæg til status. Indtægter og udgifter vedrørende sådanne aktiver og passiver kan i så fald holdes uden for bogføringen.

Statusbogens indretning m. v.

§ 5. Status ved bogføringspligtens indtræden samt årsregnskabet skal være opgjort og optaget i en statusbog senest 6 måneder efter henholdsvis bogføringspligtens indtræden og regnskabsperiodens udløb. For rederier, der driver fragtfart med sejlskibe, forlænges fristen til 9 måneder.

I statusbogen skal siderne (pagina) eller modstående sider (folio) være fortløbende nummereret.

Statusbogen skal underskrives af samtlige ansvarlige indehavere, i selskaber af dem, der er ansvarlige for virksomhedens daglige drift.

§ 6. Bogføringen skal foretages med blæk, maskine eller på anden holdbar måde. Hvor indførsler ifølge gængse bogføringsregler skal ske i rækkefølge, må tomme mellemrum ikke findes. I det bogførte må raderinger ikke foretages. Fejlpостeringer skal enten rettes ved modposteringer eller ved udstregning, men må ikke gøres ulæselige.

Blade af indbundne bøger må ikke fjernes.

Sker bogføringen helt eller delvis på lølblade, kort eller lignende, eller anvendes sådanne lølblade m. v. til de i § 2 omtalte særlige specifikationer til kasseregnskabet, skal der ved en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af forretningsgangen tilstræbes sikring mod misbrug af lølblade.

Opbevaringspligt.

§ 7. Alle regnskabsbøger skal opbevares i 5 år regnet fra udgangen af det regnskabsår, i hvilket den sidste notering er foretaget.

Lølblade, kort eller lignende samt de til bogføringen hørende bilag, herunder specifikationer til statusopgørelsen, modtagne breve, kopier eller genpartier af afsendte breve eller forretningspapirer bogføringen vedrørende skal opbevares i 5 år fra udgangen af vedkommende regnskabsår.

Banker, sparekasser samt sådanne institutter og personer, på hvilke der i henhold til checklovgivningen kan trækkes checks, er dog berettiget til at udlevere indløste checks til udstederen mod en kvittering indeholdende checkens nummer og beløb, hvilken kvittering da er undergivet opbevaringspligt.

Såfremt kassestrimler eller andre af den bogføringspligtige udarbejdede bilag for kasseindtægter benyttes, skal disse bilag opbevares i 1 år efter udgangen af vedkommende regnskabsår, medmindre der på anden måde føres betryggende kontrol med indtægternes bogføring.